

ΙΩΑΝΝΗΣ Θ. ΜΑΖΗΣ

Θα ήταν αυτοκτονικό για την Τουρκία να λειτουργήσει εις βάρος της Κυπριακής Δημοκρατίας

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Στην Αντιγόνη Σολομωνίδου-Αρσουλίου
antigoni.drousiotu@phileleftheros.com

Αεν χρειάζεται ηττοπάθεια, φοβικότητα, ανασφάλεια, χρειάζεται δραστηριότητα τονίζει ο Ιωάννης Θ. Μάζης, Καθηγητής Οικονομικής Γεωγραφίας & Γεωπολιτικής, Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και καλεί Κύπρο και Ελλάδα να ξαναθυμηθούν το Δόγμα Ενιαίου Αμυντικού Χώρου, να δείξουν αποφασιστικότητα στην ενεργοποίησή του. Δεν είναι δυνατό να αναμένουμε την ευχή του Θεού, λέει χαριτολογώντας, διότι κι αυτός έχει κουραστεί πλέον μαζί μας. Έχει την αίσθηση πως όσο το μέτωπο της Συρίας είναι δραστήριο, ένα θερμό επεισόδιο στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας από πλευράς Τουρκίας, απομακρύνεται.

-Σχεδόν δεν περνάει ημέρα χωρίς πόλεμο δολώσεων μεταξύ Ελλάδας ή Κύπρου και Τουρκίας, προκλητικές Navtex, επικίνδυνοι ελιγμοί στο Αιγαίο, εικονικές αερομαχίες, απειλές και ρητορική μίσους, όλα αυτά πού οδηγούν;

-Δεν είναι θέμα απλής ρητορικής είναι θέμα σχεδιασμών. Η ρητορική έχει το νόημα να «αφηνίσει» τις κοινωνίες ένθεν και ένθεν. Είναι ένα εργαλείο δραστηριοποίησης των αντισταίων κοινωνιών να ετοιμαστούν για θερμή ρήξη. Γι' αυτό

τον λόγο χρησιμοποιείται αυτή η ρητορική. Να μην ξεχνάμε ότι η ρητορική δεν γεννά από μόνη της το πρόβλημα: Αυτό το πράττει ο ιμπεριαλιστικός σχεδιασμός της Τουρκίας που υπάρχει στην περιοχή από το 1956 και η συγκεκριμένη ρητορική εξυπηρετεί αυτόν ακριβώς τον σχεδιασμό.

-Βλέπετε θερμό επεισόδιο, μια σύρραξη;

-Έχω την αίσθηση ότι όσο το μέτωπο της Συρίας είναι δραστήριο, όχι κατ' ανάγκη θερμό, αλλά όσο η συσσώρευση αυτή των δυτικών δυνάμεων στην περιοχή ισχύει, έχω την αίσθηση ότι ένα τέτοιο επεισόδιο στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας από πλευράς Τουρκίας απομακρύνεται. Θα ήταν αυτοκτονικό για την Τουρκία να λειτουργήσει εις βάρος της Κυπριακής Δημοκρατίας υπ' αυτές τις συνθήκες. Αυτό είναι ένα μέτρο που πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη, όπως και το ότι πρέπει Ελλάδα και Κύπρος να ξαναθυμηθούν εκείνο το Δόγμα Ενιαίου Αμυντικού Χώρου και να δείξουν αποφασιστικότητα αναφορικά με την ενεργοποίησή του. Δεν είναι δυνατό να αναμένουμε, είτε να γίνεται πόλεμος στη Συρία για να έχουμε μια συσσώρευση δυτικών δυνάμεων στην περιοχή της Κύπρου, είτε την... ευχή και την ευλογία «του Θεού της Ελλάδος». Και αυτός έχει...κουραστεί πλέον μαζί μας. «Συν Αθηνά και χείρα κίνησι» έλεγαν οι αρχαίοι μὴν πρόνοιοι.

-Μπορεί η Κύπρος χωρίς λύση του Κυπριακού να αξιοποιήσει τους υδρογονάνθρακες της;

-Να μην πέφτουμε θύματα της τουρκικής προπαγάνδας και των τουρκικών διεκδικήσεων. Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι κράτος το οποίο υπάρχει! Είναι κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, έχει εθνική κυριαρχία και εθνικά δικαιώματα. Αν

Να μη γίνουμε θύματα της τουρκικής προπαγάνδας

λοιπόν αρχίσουμε εμείς να βάζουμε μόνοι μας στο τραπέζι αυτά τα εθνικά δικαιώματα, τότε το παιχνίδι έχει χαθεί. Ας μην το συζητάμε. Εκείνο που πρέπει να κάνουμε είναι να καταγγέλλουμε αρμοδίως, επισήμως και πανταχόθεν την Τουρκία για τις μεθοδεύσεις της, οι οποίες στοχεύουν στη δημιουργία τετελεσμένων ιμπεριαλιστικού τύπου και μάλιστα ενότια σε κάθε έννοια διεθνούς δικαίου, σε κάθε πρόνοια του καταστατικού χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, αλλά και των ψηφισμάτων και των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας. Αυτό είναι οδυνηρά εθνικά δεδομένα και όταν κάποιος διαπραγματεύεται δεν τα θέτει προς συζήτηση σε καμία τράπεζα διαπραγματεύσεων. Ξεκινάς τη διαπραγμάτευση έχοντας τα ως δεδομένα και, αν διαθέτεις σοβαρότητα, τα επιβάλλεις ως κοινό παρονομαστή. Το πρόβλημα της Κύπρου, να μην το ξεχνάμε, είναι πρόβλημα εμβόλης και κατοχής.

-Μετά από 43 τόσα χρόνια το ξεχάσαμε;

-Ναι, η ηττοπάθεια, η ανοησία, η βεβαιότητα ότι όλα «θαπειύμε τον τίνχη κατά την φορά του πέλους» αυτός θα ημερήσει, μας απείδειξαν μέχρι σήμερα ότι αυτό είναι ουτοπία, είναι λάθος και στην πολιτική το λάθος είναι χειρότερο από το έγκλημα.

-Διότι πληρώνεται πικρά;

Ακριβώς έτσι.

-Υπό αυτό το πρίσμα πώς θα αναλύσει τη συμ-βάντα σήμερα στη Συρία;

-Η υπόθεση της Συρίας πρέπει να εξεταστεί πρώτον υπό το πρίσμα των διελεύσεων των υδρογονανθράκων από τον Περσικό Κόλπο προς την Ευρώπη και από το Ιράν προς τη Μεσόγειο. Υπάρχουν δηλαδή δύο εναλλακτικές, ο ένας δρόμος είναι ο Περσικός Κόλπος δηλαδή: Κατάρ, Σαουδική Αραβία, Ιορδανία, Συρία, Τουρκία, Ευρώπη και είναι αυτός ο οποίος υπηρετεί την αντίληψη περί ενεργειακής ασφάλειας της Δύσης. Ο δεύτερος δρόμος είναι αυτός ο οποίος αφορά στη μετακίνηση των υδρογονανθράκων του Ιράν και είναι: Τεχεράνη, Συρία, Λίβανος, Μεσόγειος. Ο τρίτος δρόμος είναι ο λεγόμενος East-Med, ο ασφαλέστερος και ασφατέρος δρόμος για την ενεργειακή ασφάλεια της Δύσης, διότι δεν εμπλέκονται ισλαμιστικές δυνάμεις ούτε Ρωσία ούτε το Ιράν. Απεναντίας, έχουμε: τα ισορροπημένα κοιτάσματα, τα κοιτάσματα της Κυπριακής Δημοκρατίας, τα κοιτάσματα της Κρήτης αλλά και του Ιονίου πελάγους, προς την Ευρώπη. Αφήνοντας προς το παρόν, κατά μέρος τον τρίτο αυτό δρόμο και εξετάζοντας τους δύο προηγούμενους θα διαπιστώσουμε ότι διασταυρώνονται στο έδαφος της Συρίας. Ο δρόμος από Τεχεράνη έχει το ελαττωματικό ότι δεν υπηρετεί την έννοια της ενεργειακής ασφάλειας όπως αυτή γίνεται νοητή από τις δυτικές δυνάμεις. Αυτό είναι το βασικό αίτιο συν τα off shore κοιτάσματα υδρογονανθράκων της Συρίας για τα οποία θα μιλάμε μόλις τελειώσει με το καλό ο

πόλεμος. Αυτό είναι το ένα και πολύ βασικό ζήτημα.

-Το δεύτερο ζήτημα...

...είναι ότι διαμέσου της Συρίας έχουμε μια προβολή ισχύος δυο υπαρκτών εχθρών, αντιπάλων της Δύσης. Προβολή ισχύος στη Μέση Ανατολή και στον Κόλπο. Εδώ ερχόμαστε αντιμέτωποι με βασικά δόγματα ασφαλείας των Ηνωμένων Πολιτειών. Έχουμε δηλαδή τη ρωσική προβολή ισχύος μέσω Συρίας και την Ιρανική προβολή ισχύος στον ίδιο τον Αραβοπερσικό Κόλπο. Το σιτικό στοιχείο μπορεί σε επίπεδο της διεθνούς κοινωνίας των πωτών, της Όμμα, να είναι μειοψηφικό και όντως φθάνει μόνον το 15% του συνόλου των Μουσουλμάνων, αλλά στην περιοχή της Μέσης Ανατολής το σιτικό και σουνιτικό στοιχείο είναι σχεδόν ισοκύματο πληθυσμιακά. Οπότε τίθεται και το δεύτερο θέμα. Θα προβάλει ισχύ η Ρωσία σε συνεργασία με το Ιράν στον Αραβοπερσικό Κόλπο;

-Ποια είναι τα πραγματικά αίτια;

-Για να καταλάβουμε τα πραγματικά αίτια του προβλήματος μπορούμε να κάνουμε την εξής ανάλυση. Όταν διαλύεται η Σοβιετική Ένωση επίσημα το 1992, εκείνο το οποίο βλέπουν οι υπερατλαντικοί σύμμαχοι και το NATO είναι ότι πρέπει να καλύψουν το κενό το οποίο αφήνει η πρώην ανατολική Ευρώπη και αν είναι δυνατόν να μετατρέψουν το στάτους κβο στην Κεντρική Ασία, δηλαδή Καζακιστάν, Καζακιστάν, Ουζμπεκιστάν, Τουρκμενιστάν, όλες

Πολύ θέατρο με τον βομβαρδισμό στη Συρία

-Οι βομβαρδισμοί στη Συρία ήταν σπληνικοί;

-Ναι, αυτό ήταν ένα πολύ καλό θέατρο. Παραδέχτηκαν οι Γάλλοι και οι Αμερικανοί ότι είχαν ενημερώσει τους Ρώσους για το πού θα κτυπήσουν και σαφώς απομακρύνθηκαν όλοι. Οι Ρώσοι δεν πιστεύω να κράτησαν την πληροφορία μόνο για τον εαυτό τους. Απόδειξη ότι δεν είχαμε θύματα. Είναι λογικό, περίμενε ο Άσαντ την επίθεση και θα άφηνε τα όπλα δηλητηριώδη αέρια στις θέσεις τους.

-Έριξε ή όχι τα χημικά;

-Δυστυχώς δεν έχω εσωτερική πληροφόρηση. Σε έναν πόλεμο που ο Άσαντ νίκησε, ποιος ο λόγος «να ξύνει πληγές» και να ρίξει δηλητηριώδη αέρια; Για να προκαλέσει τους συμμάχους να του επιτεθούν; Κάνει μια πραγματική ερώτηση, ούτε καν ρητορική, απευθυνόμενος στη λογική του μέσου ανθρώπου.

-Υπάρχει συνεννόηση Αμερικής - Ρωσίας για να τριχοτομήσουν τη Συρία;

-Δεν μπορώ να το ξέρω αυτό, το βέβαιο είναι ότι η Συρία οδηγείται σε μια τριχοτόμηση ή έστω διχοτόμηση. Εκεί οδηγεί η μελέτη και η ανάλυση της περιοχής. Δεν μπορεί να μην έχει κούρδική ζώνη βορειοανατολικά, δεν μπορεί να μην έχει ένα ρωσικό προτεκτοράτο στα δυτικά παράλια, δεν μπορεί να μην έχει υπόλοιπο ουριακό κράτος.

«Ο Ερντογάν πιστεύει ότι έχει τη μεγάλη ευκαιρία να εφαρμόσει τη θεωρία Νταβούτογλου για «ένα νέο στρατηγικό βάθος, για μια νέα Οθωμανική Αυτοκρατορία»

«Γεωπολιτικά ζητήματα στη Μέση Ανατολή και τη Μεσόγειο»

-Παρουσιάσατε πρόσφατα το δίτομο έργο σας «Γεωπολιτικά ζητήματα στην ευρύτερη Μ. Ανατολή και τη Μεσόγειο».

-Ναι, θα το παρουσιάσω και στην Κύπρο γύρω στις 11 Μαΐου και είχε την καλοσύνη να με καλέσει ο Γεωγραφικός Όμιλος της Κύπρου, του οποίου είμαι και μέλος. Πρόκειται για κείμενα που έγραψα τα τελευταία 30 χρόνια, θεματικά και χρονολογικά τακτοποιημένα και σχολιασμένα από εκλεκτό συνάδελφο, όπου φαίνονται οι προβλέψεις που είχα κάνει και η επαλήθευση αυτών των προβλέψεων. Έτσι μπορεί ο καθένας να κρίνει αν, σε αυτή την ακαδημαϊκή μου σταδιοδρομία, έχω κάνει λίγα πράγματα.

-Ποια τα συμπεράσματα του βιβλίου;

-Μα τα είπαμε ήδη σε αυτή τη συνέντευξη. Δεν χρειάζεται ηττοπάθεια. Δεν χρειάζεται φοβικότητα. Δεν χρειάζεται ανασφάλεια. Χρειάζεται δραστηριότητα. Ακούστε με, το Ισραήλ είναι ένα κράτος, το οποίο έχει 8 εκατομμύρια

κατοίκους εκ των οποίων τα 2 εκατομμύρια είναι Άραβες. Το Ισραήλ γίνεται σεβαστό σε ολόκληρο τον κόσμο. Μιστό από κάποιους μπορεί, αλλά σεβαστό από όλους. Και ρωτά, γίνεται σεβαστό επειδή είναι ο περιούσιος λαός του Θεού; Αν ναι, τότε καλώ! Αν όμως είναι ένας λαός όπως όλοι οι άλλοι, πρέπει να αναρωτηθούμε ποιες ήταν εκείνες οι μέθοδοι που χρησιμοποιήσε, ποια ήταν η αντίληψη η οποία του έδωσε τη δυνατότητα να είναι σεβαστό; Και η αντίληψη που του έδωσε τη δυνατότητα αυτή συνοψίζεται στα εξής: Σεβασμός στη γλώσσα του, σεβασμός στον πολιτισμό του, σεβασμός στην εθνική του ασφάλεια. Αυτά τα τρία και η μεγάλη προσοχή στην επιλογή των πολιτικών του ανδρών και γυναικών.

Ο Ερντογάν αξιοποιεί την αμερικανική ασάφεια...

-Με αυτά τα δεδομένα πού βρισκείται η Τουρκία;

-Ο Ερντογάν αισθάνεται ότι αυτή η συγκυρία είναι η καταλληλότερη, ειδικά μετά το οπερετικό πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου, το οποίο «ξεχέλωσε», στην κυριολεξία, για να φυλακίσει και να διώξει όλους τους πολιτικούς αντιπάλους. Ο Ερντογάν πιστεύει ότι εδώ είναι η μεγάλη ευκαιρία να εφαρμόσει τη θεωρία του Αχμέτ Νταβούτογλου για «ένα νέο στρατηγικό βάθος», το οποίο θα μετατρέψει την Τουρκία σε έναν ηγέτη της διεθνούς κοινωνίας των πιστών και βεβαίως μια νέα Οθωμανική Αυτοκρατορία. Μελετώντας το βιβλίο του Νταβούτογλου «Το στρατηγικό βάθος της Τουρκίας» παίρνουμε, τέτοιες ακριβείς και ποιότητες, πληροφωρίες που είναι ωσάν να βλέπουμε τις σημερινές ενέργειες του κ. Ερντογάν. Το βιβλίο γράφτηκε το 2001 όταν ο κ. Νταβούτογλου ήταν απλός καθηγητής διεθνών σχέσεων.

-Ο Ερντογάν έχει παραμερίσει τον Νταβούτογλου...

-Μπορεί να τον έχει παραμερίσει για λόγους καθαρά κομματικούς, αλλά παραμένει στο κόμμα και η σκέψη του είναι «ζωντανή και πολιτικός δρόμος» και καθοδηγεί την πολιτική Ερντογάν. Ο κ. Νταβούτογλου είχε δει ορισμένα πράγματα τα οποία ο κ. Ερντογάν για προσωπικούς κυρίως λόγους επιμένει να μην βλέπει. Αν ο κ. Νταβούτογλου ήταν αυτή τη στιγμή στην ηγεσία της Τουρκίας, μαζί με τον κ. Γκιουλ και υπό

τη σκέψη και καθοδήγηση του Ιμάμη Γκιουλέν τότε θα έπρεπε ο Ελληνισμός να ανησυχεί πολύ περισσότερο, γιατί ο κ. Νταβούτογλου είχε καταλάβει τα κεντρικά σημεία της αμερικανικής στρατηγικής στην περιοχή και ήθελε να την εξυπηρετήσει. Και είχε άριστες σχέσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες και όχι αυτές τις σαφείς και κακές που έχει ο κ. Ερντογάν.

-Πόσο επικίνδυνο είναι για Ελλάδα και Κύπρο το σκηνικό όπως διαμορφώνεται σήμερα;

-Το σκηνικό είναι εξαιρετικά επικίνδυνο και για την Ελλάδα και για την Κύπρο διότι η πολιτική της Ουάσινγκτον αυτή τη στιγμή δεν είναι αποκρυσταλλωμένη. Η πολιτική όπως διαφαίνεται έχει να κάνει με μια προσπάθεια παράδοσης ουσιαστικά της κυριαρχίας της Μέσης Ανατολής σε δυο κράτη, τα οποία μάλλον ήταν εντολές στη Μέση Ανατολή, δηλαδή στη Μεγάλη Βρετανία και στη Γαλλία. Έχω πολύ μεγάλες αμφιβολίες για το κατά πόσο η Βρετανία αλλά και η Γαλλία είναι έτοιμες

να επωμιστούν αυτό τον ρόλο. Η μεν Βρετανία έχει μάθει να λειτουργεί παρασκηνιακά και ποτέ «στην επιφάνεια» και δεν την εξυπηρετεί αυτού του είδους η εξέλιξη. Η δε Γαλλία η οποία επιθυμεί να ασκήσει επίσημο ρόλο εντολέα στην περιοχή, δεν είναι καθόλου σίγουρος κατά πόσο έχει τις οικονομικές και στρατιωτικές δυνατότητες να αντέξει σε μια τέτοια αποστολή, τη στιγμή που έχει γονατίσει η μοναδική υπερδύναμη, οι Ηνωμένες Πολιτείες. Άρα, στο πλαίσιο αυτής της πολιτι-

κής είμαι εξαιρετικά ανήσυχος για το τι πρόκειται να συμβεί διότι, αυτή η ασάφεια οδηγεί τους υπόλοιπους δρώντες στην περιοχή να εκμεταλλεύονται κενά, ρωγμές, ασυνέχειες και να δημιουργούν εστίες αστάθειας.

-Με πρώτη την Τουρκία να αξιοποιεί αυτά τα κενά...

-Η Τουρκία βεβαίως, η οποία φοβάται πάρα πολύ μια αποκρυσταλλωμένη πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών στην περιοχή. Διότι αν αποκρυσταλλώσουν μια πολιτική ευθείας σύγκρουσης με συγκεκριμένες δυνάμεις, οι οποίες δρουν στη Μέση Ανατολή, όπως είναι για παράδειγμα το Ιράν, η Τουρκία θα πρέπει να λάβει σαφή θέση, δεν θα μπορεί πλέον να παίζει «μεταξύ του χοροφύλακα και του αστυφύλακα».

-Μέχρι τώρα τα έχει καταφέρει.

-Ναι, γιατί δεν υπάρχει σαφής οριοθέτηση φίλων και εχθρικών πολιτικών στην περιοχή. Αν και εφόσον διατυπωθεί μια οριοθετημένη πολιτική και ιδεολογικός σύγκρουση, η Τουρκία θα είναι υποχρεωμένη «να αποφασίσει με ποιους θα πάει και ποιους θα αφήσει» και τότε θα είναι σε πάρα πολύ δύσκολη θέση, διότι όποιους κι αν επιλέξει θα πληρώσει πολύ ακριβά το τίμημα από τους άλλους.

-Βλέπετε να κεντήσει η στιγμή που θα κληθεί να επιλέξει;

-Προς τη στιγμή όχι, δεν κινδυνεύει η Τουρκία να επιλέξει διότι αυτό που συνέβη στη Συρία αυτές τις μέρες ήταν μια opera buffa!